

(๓๑)

คำพิพากษา

สำหรับศาลใช้

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๗๒๓๗/๒๕๕๘

ศาลฎีกา

วันที่ ๙ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

ความอาญา

ระหว่าง

นางสาวพินนภา พุกษาพรรณ

ผู้ร้อง

เรื่อง

คุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ร้อง

ฎีกาคัดค้าน

คำพิพากษา

ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ลงวันที่ ๑๙ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

ศาลฎีกา รับวันที่ ๖ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

คดีสืบเนื่องจากนางสาวพิณณา พุกษาพรรณ ผู้ร้อง ยื่นคำร้องว่า ผู้ร้อง
อยู่กินฉันสามีภริยากับนายพอละจีหรือบิลลี รักจงเจริญ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๗
นายชัยวัฒน์ ลีมลิตธิอักษร หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน กับพวกจับกุมและควบคุมตัว
นายพอละจี พร้อมยึดรถจักรยานยนต์และน้ำผึ้งเป็นของกลาง แต่นายชัยวัฒน์ไม่ได้นำตัว
นายพอละจีไปดำเนินคดี จนกระทั่งปัจจุบันไม่มีผู้ใดพบเห็นหรือสามารถติดต่อนายพอละจีได้
เชื่อว่านายพอละจียังอยู่ในความควบคุมของนายชัยวัฒน์ อันเป็นการควบคุมโดยมิชอบด้วย
กฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ วรรคห้า
และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๐ ขอให้มีคำสั่งปล่อยนายพอละจีหรือ
บิลลี รักจงเจริญ และให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กับกระทรวงทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเยียวยาความเสียหายตามที่ศาลเห็นสมควร

ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้ว มีคำสั่งยกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษายืน

ผู้ร้องฎีกา

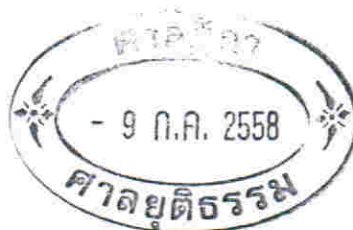

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๐ บัญญัติว่า “เมื่อมีการอ้างว่าบุคคลใดต้องถูกคุมขังในคดีอาญาหรือในกรณีอื่นใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย บุคคลเหล่านั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลท้องถิ่นที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญา ขอให้ปล่อย คือ

- (๑) ผู้ถูกคุมขังเอง
- (๒) พนักงานอัยการ
- (๓) พนักงานสอบสวน
- (๔) ผู้บัญชาการเรือนจำหรือพัศดี
- (๕) สามี ภริยา หรือญาติของผู้นั้น หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของ

ผู้ถูกคุมขัง

เมื่อได้รับคำร้องดั่งนั้น ให้ศาลดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวโดยด่วน ถ้าศาลเห็นว่าคำร้องนั้นมีมูล ศาลมีอำนาจสั่งผู้คุมขังให้นำตัวผู้ถูกคุมขังมาศาลโดยพลัน และถ้าผู้คุมขังแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลไม่ได้ว่าการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที”

- ๔ -

ตามบทบัญญัติดังกล่าวเมื่อผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ปล่อยผู้ถูกคุมขัง ศาลที่รับคำร้องต้องดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวแล้วพิจารณาว่าคำร้องของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องมีมูลหรือไม่ หากศาลเห็นว่าคำร้องมีมูลก็ให้ศาลมีอำนาจสั่งผู้คุมขังให้นำตัวผู้ถูกคุมขังมาศาลโดยพลัน โดยให้ผู้คุมขังแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมาย หากผู้คุมขังแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลไม่ได้ว่าการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที คดีนี้ปรากฏตามคำร้องของผู้ร้อง ฉบับลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๗ ว่า ผู้ร้องขอให้ศาลไต่สวนคำร้องโดยด่วน ซึ่งศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้ร้อง นำพยานเข้าไต่สวนในวันเดียวกัน เมื่อผู้ร้องนำพยานเข้าไต่สวนตามรายงานกระบวนการพิจารณา ฉบับลงวันที่เดียวกัน ศาลชั้นต้นบันทึกว่า ไต่สวนคำร้องพยานผู้ร้องได้ ๒ ปาก ระหว่างไต่สวน ผู้ร้องอ้างส่งเอกสารประกอบการซักถาม ๒ ฉบับ ศาลรับไว้หมาย ร. ๑ ถึง ร. ๒ เอกสารให้รวมสำนวน แล้วผู้ร้องแถลงตั้งใจไต่สวนพยานตามคำร้องเพียงเท่านั้น พิเคราะห์ข้อเท็จจริงตามคำร้องประกอบข้อเท็จจริงในการไต่สวนแล้ว เบื้องต้นได้ความจาก ฝ่ายผู้ร้องว่านายพอลละจีหรือบิลลี รักจงเจริญ หายตัวไป ไม่สามารถติดต่อได้ และกรณี มีการกล่าวอ้างว่านายพอลละจีหายตัวไปในระหว่างการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

แก่งกระจาน กรณีจึงมีเหตุอันควรสงสัยว่านายพอลละจืออยู่ในความควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานหรือไม่ เพื่อให้ข้อเท็จจริงกระจ่างขึ้น จึงเห็นควรให้มีหมายเรียก นายชัยวัฒน์ ลิ่มลิขิตอักษร หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และนายเกษม ลือฤทธิ์ หัวหน้าหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กจ. ๖ (เขามะเร็ว) ให้มาไต่สวนตามคำร้อง ต่อมาวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ศาลชั้นต้นไต่สวนนายเกษมและนายชัยวัฒน์แล้ว ศาลชั้นต้นเลื่อนไปไต่สวนนายชัยวัฒน์ต่อในวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เมื่อไต่สวนนายชัยวัฒน์เสร็จแล้ว ปรากฏตามรายงานกระบวนการพิจารณาฉบับลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ว่า ทนายผู้ร้อง แกลงขอให้ศาลชั้นต้นไต่สวนพยานผู้ร้องอีก ๓ ปาก คือ นายไพฑูรย์ แซ่มเทศ นายบุญแทน บุษราคัม และนายกฤษณพงษ์ จิตต์เทศ ศาลชั้นต้นจึงเลื่อนไปไต่สวนพยานผู้ร้องทั้งสามปาก ครั้นวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗ ผู้ร้องนำพยานทั้งสามปากเข้าไต่สวนจนเสร็จ แล้วแกลงขอเลื่อนให้ศาลไต่สวนพยานปากนายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ พนักงานสอบสวนในคดีนี้ และนักศึกษาอีก ๒ ปาก ศาลชั้นต้นอนุญาต ต่อมาวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ ผู้ร้องนำพยานเข้าไต่สวน ๓ ปาก แล้วผู้ร้องแกลงขอเลื่อนไปไต่สวนพยานที่เหลือ ศาลชั้นต้นอนุญาต วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ผู้ร้องนำพยานเข้าไต่สวน ๒ ปาก

แล้วแถลงคดีให้ศาลไต่สวนพยานผู้ร้องเพียงเท่านั้น เห็นว่า เมื่อผู้ร้องนำพยานเข้าไต่สวนในวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๗ รวม ๒ ปาก แล้วผู้ร้องแถลงคดีไต่สวนพยานผู้ร้องเพียงเท่านั้น ศาลชั้นต้นต้องพิจารณาคำร้องของผู้ร้องและพยานที่ผู้ร้องนำเข้าไต่สวนก่อนว่าคดีของผู้ร้องมีมูลหรือไม่ หากเห็นว่าคำร้องของผู้ร้องมีมูลจึงหมายเรียกนายชัยวัฒน์และนายเกษมกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตามคำร้องและทางไต่สวนของผู้ร้องอ้างว่าเป็นผู้คุมขังนายพอลละจี ให้นำตัวนายพอลละจีผู้ถูกคุมขังมาศาล และให้นายชัยวัฒน์กับพวกดังกล่าวแสดงให้เป็น ที่พอใจแก่ศาลว่าการคุมขังเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ศาลชั้นต้นกลับหมายเรียก นายชัยวัฒน์และนายเกษมมาไต่สวน นอกจากนี้ยังอนุญาตให้ผู้ร้องนำนายไพฑูรย์ นายบุญแทน และนายฤกษ์พงษ์ ซึ่งล้วนเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของนายชัยวัฒน์ และ ร่วมอยู่ในเหตุการณ์เดียวกัน อันอาจถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ผู้ร้องอ้างว่าเกี่ยวข้องในการ ควบคุมตัวนายพอลละจีเข้าไต่สวนอีก การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นดังกล่าว จึงไม่ได้เป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๐ กำหนดไว้ ดังนี้ การดำเนินการไต่สวนนายชัยวัฒน์กับพวกดังกล่าว จึงเป็นการดำเนินกระบวนการ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่อาจนำคำเบิกความของพยานดังกล่าวมารับฟังเป็นพยานหลักฐาน

- ๗ -

ในคดีนี้ได้ แต่เมื่อผู้ร้องนำพยานเข้าไต่สวนเสร็จสิ้นแล้ว ศาลฎีกาเห็นควรวินิจฉัยว่าคำร้อง
ของผู้ร้องมีมูลหรือไม่ โดยไม่จำเป็นต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณามีคำสั่งอีก
เห็นว่า ผู้ร้องมีตัวผู้ร้องเบิกความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๗ นายพอลละจีออกจาก
บ้านไปโดยแจ้งผู้ร้องว่าจะไปเยี่ยมมารดาซึ่งอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านโป่งลึก ตำบลห้วยแม่เพรียง
อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
จนกระทั่งวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๗ พี่ชายนายพอลละจีโทรศัพท์มาสอบถามผู้ร้องว่า
นายพอลละจีกลับบ้านแล้วหรือยัง ผู้ร้องตอบว่ายัง วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗ ผู้ร้อง
จึงไปแจ้งความต่อเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อติดตามหาตัวนายพอลละจี ในวันเดียวกัน
ผู้ร้องได้รับแจ้งจากนายกระทง โชควิบูลย์ ผู้ใหญ่บ้านท้องที่ที่นายพอลละจีพักอาศัยว่า
นายพอลละจีถูกเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติควบคุมตัวไป นายกระทงเดินทางไปสถานีตำรวจ
เพื่อขอประกันตัวนายพอลละจีแต่ไม่พบ และนายกระทงเบิกความว่า เมื่อวันที่
๑๗ เมษายน ๒๕๕๗ เวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา พยานได้รับโทรศัพท์จากพี่ชายนาย
พอลละจีแจ้งว่านายพอลละจีถูกเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานจับกุม
เพื่อดำเนินคดีและขอร้องให้พยานไปประกันตัวนายพอลละจีที่สถานีตำรวจภูธรแก่งกระจาน

- ๘ -

วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗ พยานโทรศัพท์ไปยังเจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธร
แก่งกระเจาน เพื่อสอบถามถึงนายพอลละจี เจ้าพนักงานตำรวจแจ้งว่าไม่มีตัวนายพอลละจี
ที่สถานีตำรวจ ต่อมาตอนบ่ายพยานเดินทางไปสถานีตำรวจดังกล่าวเพื่อสอบถามเรื่อง
นายพอลละจี เจ้าพนักงานตำรวจบอกว่านายพอลละจียังไม่ได้มาที่สถานีตำรวจ ครั้นเวลา
ประมาณ ๒๐ นาฬิกา พยานไปสถานีตำรวจอีกครั้ง แต่ก็ไม่พบตัวนายพอลละจี
หลังจากนั้นพยานโทรศัพท์ติดต่อนายพอลละจี แต่ไม่มีคนรับสาย เห็นว่า ผู้ร้องอ้างตาม
คำร้องว่านายชัยวัฒน์ ลิมลิจิตอักษร หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระเจาน กับพวกควบคุม
ตัวนายพอลละจีไว้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย แต่พยานผู้ร้องทั้งสองปากไม่ได้รู้เห็นว่านายชัยวัฒน์
กับพวกควบคุมตัวนายพอลละจีไว้หรือไม่ ผู้ร้องได้รับการบอกเล่าเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจาก
นายกระทง ส่วนนายกระทงได้รับการบอกเล่ามาจากพี่ชายนายพอลละจี ดังนี้ คำเบิกความ
ของพยานผู้ร้องทั้งสองปากจึงเป็นพยานบอกเล่า ไม่อาจรับฟังได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา มาตรา ๒๒๖/๓ วรรคสอง ส่วนนายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ ที่ผู้ร้องนำเข้า
ไต่สวนเป็นพยานเพิ่มเติมนั้นก็เพียงพยานแวดล้อม กรณีข้อพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน
แห่งชาติแก่งกระเจานกับชุมชนกะเหรี่ยง ในฐานะที่พยานเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

และได้รับการร้องเรียนว่ามีการละเมิดสิทธิชุมชนกะเหรี่ยง โดยพยานเองมิได้รู้เห็นเรื่องการ
หายตัวไปของนายพอลละจีแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่านายชัยวัฒน์กับพวกควบคุมตัว
นายพอลละจี ไว้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย คำร้องของผู้ร้องจึงไม่มีมูล ที่ศาลล่างทั้งสองยกคำร้อง
ของผู้ร้องนั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผล

พิพากษายืน.

นายไมตรี สุเทพากุล

นายโสฬส สุวรรณเนตร์

นายกิจชัย จิตธารารักษ์

กระทรวงศึกษาธิการ

๕ ๒ ส.ค. ๒๕๕๘

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร
คุณหญิงอรุณรัตน์ สอนวิชาภาษาไทย
โรงเรียนบ้านดง

ส.ค.๖

เรียนคุณครูที่โรงเรียนบ้านดง

เรียนคุณครู

De

๑๑/๑๖

นางสาวอรุณรัตน์ สอนวิชาภาษาไทย

คุณครูอรุณรัตน์ สอนวิชาภาษาไทย

คุณครูอรุณรัตน์ สอนวิชาภาษาไทย

